Gemeente Amsterdam

Voordracht voor de College vergadering van 30 september 2025

Portefeuille: Onderwijs

Agendapunt: B5

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Instemmen met het afgeven van een positief advies omtrent de voorgenomen bestuursfusie van Stichting Vrije Scholen Ithaka (Ithaka) en Stichting Kunstzinnig Innovatief, Toekomstgericht en Ambitieus Basisonderwijs (KITAB)

Het college van burgemeester en wethouders besluit

In te stemmen met het afgeven van een positief advies omtrent de voorgenomen bestuursfusie van Stichting Vrije Scholen Ithaka (Ithaka) en Stichting Kunstzinnig Innovatief, Toekomstgericht en Ambitieus Basisonderwijs (KITAB).

Kernboodschap

Het college van B&W adviseert positief over de voorgenomen bestuursfusie van Stichting Vrije Scholen Ithaka (Ithaka) en Stichting Kunstzinnig Innovatief, Toekomstgericht en Ambitieus Basisonderwijs (KITAB).

Op basis van de concept fusie-effectenrapportage van 1 juli 2025 en de criteria uit de Leidraad voor advisering bij fusievoornemens in het onderwijs heeft het college geen zwaarwegende bezwaren tegen de voorgenomen fusie, waarbij het wel belangrijk is dat alle belanghebbenden goed worden geïnformeerd en gehoord.

Bestuurlijke achtergrond

N.v.t.

Bestuurlijke prioriteit

N.v.t.

Wettelijke grondslag

Artikel 55 van de Wet primair onderwijs (Wpo). Hierin staat dat een bijzondere school in stand wordt gehouden door een rechtspersoon met volledige rechtsbevoegdheid die zich blijkens de statuten of reglementen het geven van onderwijs ten doel stelt zonder daarbij het maken van winst te beogen.

Artikel 56 van de Wpo. Hierin wordt beschreven dat bij een bestuursoverdracht de rechtspersoon die de school in stand houdt, de instandhouding van de school kan overdragen aan een andere rechtspersoon die voldoet aan artikel 55. De overdracht geschiedt bij notariële akte.

Artikel 64 lid 1 onder c Wpo). Hierin staat de definitie van een bestuursoverdracht, namelijk de overdracht van een school door het bevoegd gezag dat deze in stand houdt aan een ander bevoegd gezag in de zin van deze wet of een andere onderwijswet.

Artikel 64a lid 1 en 3 van de Wpo. Hierin staat dat fusies niet tot stand worden gebracht dan dat daarvoor goedkeuring is verleend door Onze Minister en dat de rechtspersoon dan wel de betrokken rechtspersonen een Fusie-effectrapportage (hierna: FER) daarvoor opstellen.

Artikel 64b, tweede lid aanhef en onder j Wet op het primair onderwijs: In de door het schoolbestuur op te stellen fusie-effectrapportage dient onder meer te worden opgenomen een weergave van het advies van het college van de betrokken gemeenten over de wenselijkheid van de voorgestelde fusie.

Onderbouwing besluit

Achtergrond van de voorgenomen fusie

Het schoolbestuur Stichting Kunstzinnig Innovatief, Toekomstgericht en Ambitieus Basisonderwijs (hierna: KITAB, wanneer de stichting en de onder stichting vallende basisscholen wordt bedoeld) en Stichting Vrijescholen Ithaka (hierna: Ithaka) zijn voornemens om met ingang van 1 januari 2026 te fuseren.

Daarmee komt het gezag van de KITAB-school, ABBS De Zijderoute te liggen bij Ithaka. De schoolbesturen hebben daarom het college verzocht een advies te geven in het kader van de fusietoets Primair Onderwijs. Dit is een verplicht onderdeel van de FER op grond van de Wet op het primair onderwijs (Wpo).

Onder KITAB valt momenteel één school, deze is gevestigd in Amsterdam en heeft het label algemeen bijzonder. Basisschool De Zijderoute geeft onderwijs vanuit een islamitische en antroposofische basis.

De aanleiding voor de fusie betreft de wens van het bestuur en de school om bij een vrijeschoolbestuur te horen. De Zijderoute loopt tegen verschillende hobbels aan: de stichtingsnorm; een onvoldoende inspectieonderdeel op één onderdeel in 2025; het ontwikkelen van het vrijeschool aspect binnen het onderwijs; en passende formatie op het aantal leerlingen. Vanuit De Zijderoute is er een sterke basis met betrekking tot strategisch beleid en betrokken medewerkers.

Ithaka voert bestuur over twaalf scholen in Noord-Holland, één in Amersfoort en één in Hillegom. De stichting is gevestigd in Haarlem.

Daarnaast vallen de zes scholen van de Stichting Geert Groote Scholen (SGGS) ook vanaf 1 januari 2026 onder Ithaka. Per 1 januari 2026 wordt de governance verder versterkt. Zo zal de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) worden uitgebreid met vertegenwoordigers van alle aangesloten scholen, waaronder De Zijderoute en de SGGS-scholen, waardoor een brede en inclusieve medezeggenschap ontstaat met een two-tier bestuursmodel. De medezeggenschapraden en raden van toezicht van beide besturen zijn hierin belangrijke gesprekspartners geweest. De uitkomsten van het onderzoek zijn opgenomen in de FER.

Uitkomsten fusie-effectrapportage (FER)

Er liggen enkele redenen en doelen ten grondslag aan de keuze om de besturen KITAB en Ithaka te laten fuseren:

De Zijderoute voldoet op dit moment niet aan de stichtingsnorm met haar 106 leerlingen.

De onderwijskwaliteit van De Zijderoute zal worden verbeterd middels de implementatie van een kwaliteitszorgsysteem zoals op elke Ithaka school.

Het personeelsverloop zal worden teruggedrongen, eveneens is de verwachting dat het verzuimpercentage zal afnemen.

Vanuit Stichting KITAB bestaat de wens hun onderwijs verder te gronden in vrijeschoolonderwijs. Op dit moment wordt er gewerkt vanuit een islamitisch geïnspireerd profiel met antroposofische pedagogische principes. De levensbeschouwelijke identiteit van de school zal overeind blijven, echter zal het antroposofische aspect zich verder indiepen. Het doel zal zijn om de diversiteit binnen Ithaka te vergroten en ruimte te bieden voor nieuwe inzichten en praktijken binnen het vrijeschoolonderwijs.

Door beide besturen samen te voegen, ontstaat een bestuur dat toekomstbestendig en organisatorisch stabiel is, op school- en bestuursniveau.

Rol MR

De MR-en van beide besturen zijn conform hun rol, zoals vastgelegd in de Wpo en de Wet medezeggenschap op scholen (WMS), betrokken bij het fusietraject. Elke MR heeft vanuit zijn rol verantwoordelijkheid genomen in het proces. Hierbij hebben zij ruimte gecreëerd voor co-creatie om zo te komen tot een ook door de MR gedragen FER. De voortgang van de fusie is een vast agendapunt in de reguliere vergaderingen van de MR-en, om inhoudelijke en procesmatige aspecten te bespreken. Binnen deze vergadering bespreken zij ook de wijze van ouderraadpleging.

Motivering advies van het college van burgemeester en wethouders

Het gaat in dit geval om een fusie van twee verschillende besturen van dezelfde denominatie. Voor deze fusie is de goedkeurig van de minister van OCW vereist

DUO voert als voorbereidende stap hierop een lichte toets uit met behulp van de FER, opgesteld door de schoolbesturen. DUO beoordeelt of het proces zorgvuldig is verlopen en of de medezeggenschapsraden het eens zijn met de fusie.

Onderdeel hiervan is het advies van het betrokken gemeentebestuur over de wenselijkheid van de voorgestelde fusie (artikel 64b lid 2 onder j van de Wet op het Primair Onderwijs). Dit advies betreft een informerend advies en is niet bindend.

Om tot het advies te komen heeft het college de criteria uit de Leidraad voor advisering bij fusievoornemens in het onderwijs (hierna: leidraad) door de gemeenten van de VNG gehanteerd.

<u>Criterium 1. Effecten van de fusie op de diversiteit</u>

Het doel van de fusie van Ithaka en KITAB is om de diversiteit en variëteit van het vrijeschoolonderwijs te behouden en waar mogelijk te versterken.

Een specifieke ambitie is het vergroten van de toegankelijkheid van vrijeschoolonderwijs voor verschillende bevolkingsgroepen. Vele vrijescholen hebben namelijk voor een groot gedeelte een homogene populatie.

De Zijderoute is uniek, aangezien het antroposofisch onderwijs combineert met islamitische pedagogiek.

<u>Criterium 2. Effecten van de fusie op de keuzevrijheid</u>

De fusie van de schoolbesturen betekent dat het aantal scholen gelijk blijft en er sprake is van een brede variatie in het onderwijsaanbod. Hierdoor behouden de ouders en kinderen hun keuzevrijheid in algemene zin.

Ouders zijn in eerste instantie via ouderinformatiebijeenkomsten geïnformeerd over de fusieverkenning. Ouders van de scholen van beide besturen konden hun vragen en zorgen delen. Gedurende het proces zijn ouders steeds meegenomen en geïnformeerd over de aangekondigde fusie.

Er vonden formele ouderraadplegingen plaats op de scholen. Hieruit bleek dat er geen bezwaren zijn. Het merendeel van de ouders zich kan vinden in de toekomstige fusie van de besturen. Op basis van deze uitkomst gevenbeide MR-en een bevestiging van de instemming voor de fusie af.

Keuze op denominatie en onderwijsconcept

De fusie vindt plaats tussen twee schoolbesturen die onderwijs op antroposofische grondslag verschaffen. Hierdoor is de denominatie en het onderwijsconcept gewaarborgd en verdwijnt dit niet.

Criterium 3. Effecten van de fusie op de spreiding van onderwijsvoorzieningen in de regio

Aangezien het een fusie betreft tussen een bijzonder schoolbestuur en een ander bijzonder schoolbestuur van dezelfde denominatie waar geen scholen verdwijnen, blijft het onderwijsaanbod in Amsterdam ongewijzigd. Alle schoollocaties blijven bestaan. Voor de langere termijn kan de mogelijke verbeterde bestuurskracht en financiële positie van de gefuseerde stichting bijdragen aan het waarborgen van de continuïteit van kleinere vrijeschoollocaties.

Voorgesteld advies namens college B&W

Op basis van de FER en de bovenstaande bevindingen adviseert het college positief ten aanzien van de voorgenomen fusie.

Duurzaamheid

N.v.t

Participatie

Vanuit het schoolbestuur is gesproken met MR-en, Raden van Toezicht, personeel en ouders van beide scholen.

Financiële onderbouwing

Overige toelichting:

Fusies van scholen hebben voor de gemeente geen financiële consequenties.

Conclusie

De genoemde beslispunten in de voordracht hebben geen financiële consequenties.

Gemeente Amsterdam

Communicatie

Binnen de gemeente

Opnemen in de te publiceren besluitenlijst.

Buiten de gemeente

N.v.t.

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2025-059327	College van B&W Voordracht (pdf)
AD2025-059334	FER Zijderoute - Ithaka.pdf (pdf)
AD2025-059335	Adviesverzoek fusietoets onderwijs gemeente Amsterdam.pdf (pdf)
AD2025-059341	Advies (pdf)

Besluit college van burgemeester en wethouders

Conform besloten